

destřiti takové skutečnosti, které v něm při náležité pozornosti musily vzbuditi pochybnosti o poctivosti a platební schopnosti jeho spolusmluvníka«. Pokud jde o dlužníkův úmysl, poškoditi věřitele, nemusí úmysl ten směřovati zrovna k tomu, by byl poškozen právním jednáním odporující věřitel, třeba by i tento úmysl sám o sobě postačil, nýbrž sluší tím rozuměti, že dlužník chtěl poškoditi vůbec někoho ze svých věřitelů, věřitele určité, nebo neurčité, přítomné, budoucí, všechny, nebo některé, nebo jednotlivé, ale může také takový úmysl tu býti, i když dlužník ještě nemá nějakých věřitelů, ale jedná vědomě s úmyslem poškoditi věřitele teprve budoucí. Vyšetřiti takový úmysl je otázkou skutkového zjištění a je to ovšem, jak i prameny ukazují, možno pouze na základě konkrétních okolností, právní jednání provázejících. Sporný kup udál se v ten způsob, že věci byly prodány žalobci s tím, by byl zaplacen jediný zbývajcí věřitel, požívající na nich exekučního práva zástavního, a že tento věřitel byl trhovou cenou takto získanou úplně spokojen. Z toho odvolací soud dovozuje, že žalobce neměl a nemohl mít vědomosti o úmyslu dlužníka poškoditi tímto právním jednáním věřitele, a pokud v tomto zjištění odvolacího soudu, které arci jako takové nepodléhá dovolacímu přezkumu, obsažen je také právní závěr, sluší i tento uznati správným a jej schváliti. Neučinil zajisté žalobce ničeho více, než co by učinil vydražitel oněch věcí, kdyby bylo skutečně došlo k jejich dražbě, a věci ty byly ve prospěch vymáhané pohledávky prodány. Prodejem tím bylo jediné mimosoudně realizováno zástavní právo. Nebylo ani tvrzeno, tím méně dokázáno, že by se za prodané věci ve dražbě stržilo více, než-li činila pohledávka zástavního věřitele, ale i kdyby se bylo snad docílilo více, nebylo tvrzeno, že tento přebytek byl pro některého a aspoň třeba pro jediného věřitele zabaven, nebo že by se při výkonu mobilární exekuce ještě u dlužníka našel. Naznačuje-li dovolatel, že on to byl, jenž byl tímto prodejem poškozen. sluší mu namítnouti, že, kdyby byl jeho dlužník věcí těch neprodal svému bratrovi, žalobci, byly by prodány ve dražbě pro pohledávku zástavního věřitele, ten by z nich byl uspokojen, ale dovolatel, jenž na nich zástavního práva neměl, nedostal by ničeho. Kdyby byly prodány ve dražbě, dovolatel by jich nemohl už nikdy zabaviti pro svou pohledávku. To platí také ve příčině všech věřitelů hypotekárních, kteří na prodaných věcech v době uskutečněního prodeje, jemuž jest odporováno, neměli živého práva zástavního, jimž tedy řečeným prodejem nic neuniklo.

Čís. 4066.

Zaopatřovací požitky bývalých zaměstnanců na velkém majetku pozemkovém (zákon ze dne 18. března 1921, čís. 130 Sb. z. a nař.).

Zaměstnanci, který jako pensista, požívající již zaopatřovacích požitků od svého dřívějšího zaměstnavatele, vstoupil do služeb u jiného zaměstnavatele, zřeknuv se vůči němu jakýchkoli požitků zaopatřovacích a nestrávil v jeho službách do účinnosti zákona čís. 130/21 alespoň 10 let, přísluší nárok na úpravu zaopatřovacích požitků pouze proti dřívějším zaměstnavatelům.

(Rozh. ze dne 16. července 1924, Rv I 942/24.)

Žalobce byl od 1. června 1881 zaměstnán na panství Jana K-a až do 15. srpna 1917, kdy vstoupil do výslužby a požíval zaopatřovacích požitků. Dne 15. prosince 1917 nastoupil službu u žalované, prohlásiv, že jsa již v požitku pense, nečiní nároků na zaopatřovací požitky. Žalobě o placení zaopatřovacích požitků dle zákona čís. sb. 130/21 pro česní soud první stolice vyhověl, odvolací soud ji zamítl, vyvodiv ze zjištěných skutkových okolností, že výslovné zřeknutí se pense se strany žalobcovy nebylo toliko pohnůtkou k uzavření smlouvy se žalovanou, nýbrž též smluvní podmínkou, a že z toho důvodu nebylo též do služební smlouvy pojata žádná ustanovení ohledně pense, ač jinak služební smlouvy na velkostatku žalované obsahují ohledně pense vždy zvláštní normy, a uvedl dále po právní stránce: Dle §u 1. zákona ze dne 18. března 1921 čís. 130 Sb. z. a nař. vztahuje se tento zákon na bývalé zaměstnance na velkém majetku pozemkovém, jestliže a) buď požívají již zaopatřovacích požitků z důvodu trvalého služebního poměru na velkém pozemkovém majetku, jako pensí, provisi, darů z milosti a pod. nebo b) nabyli nároku na vyplacení pense nebo provise dříve, než tento zákon počal působiti. Žalobce požívá již zaopatřovacích požitků a to z důvodu trvalého služebního poměru na velkém pozemkovém majetku od dřívějšího zaměstnavatele Jana K-a. Má tedy nesporně podle cit. zákona nárok na úpravu zaopatřovacích požitků dle tohoto zákona, ale jen oproti dřívějšímu zaměstnavateli. Nemá však nároku toho proti žalované, proti níž by ho mohl nabýti jen tenkrát, kdyby proti ní nabyl nároku na vyplacení pense nebo provise dříve, než zákon počal působiti. Nároku na zaopatřovací požitky nabývá zaměstnanec teprve po 10 letech (§ 4. cit. zák.). Žalobce strávil však ve službě na velkém pozemkovém majetku žalované dle zjištění prvního soudu teprve 2 roky 5 měsíců a 16 dní. Do služby žalované přijat byl již jako pensista. Dobu, ztrávenou ve službě u žalované, nelze, jako to činí první soud, připočítávati v tomto případě k služebním létům, stráveným u dřívějšího zaměstnavatele Jana K-a, když již od něho pense požívá, a poněvadž ve službě u žalované strávil jak již uvedeno, 2 roky, 5 měs. a 16 dní, nemá nároku na pensi oproti ní vůbec. Ale žalobce nemá nároku na zaopatřovací požitky vůči žalované již také a hlavně proto, že se jich právě z důvodu toho, že už byl pensistou a požíval zaopatřovacích požitků od Jana K-a při přijetí do služby u žalované, výslovně zřekl. Žalovaná není proto povinna, by platila nebo přispívala na doplnění zaopatřovacích požitků žalobcových ve smyslu shora cit. zákona resp. tabulky k němu připojené, poněvadž u ní ani nepočala ani neměla počítí výplata zaopatřovacích požitků (§ 11. (1) zákona ze dne 13. července 1922 čís. 215 Sb. z. a nař.).

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolatel spatřuje nesprávné právní posouzení v tom, že odvolací soud vzal zřetel na okolnost, že dovolatel, když vstupoval do služeb u žalované, byl již pensistou, že již požíval zaopatřovacích požitků od Jana K-a a že při přijetí do služeb žalované prohlásil, že nečiní nároků na zaopatřovací požitky, kterých se zřekl výslovně. Dále vytýká, že

odvolací soud vyslovil, že dovolatel požívá již zaopatřovacích požitků od svého dřívějšího zaměstnavatele Jana K-a, že má nárok na úpravu požitků jenom proti tomuto, poněvadž u žalované nestrávil ve službě šem 4. předpokládané minimální desetileté služby, nýbrž pouze dvě léta, pět měsíců a šestnáct dnů. Těmito dovolacími vývody nebyly vyvráceny správně, věci i zákonu vyhovující důvody odvolacího rozsudku. Zákon ze dne 18. března 1921 čís. 130 Sb. z. a nař. vztahuje se podle šu 1. na bývalé zaměstnance na velkém majetku pozemkovém (§ 2. zákona ze dne 16. dubna 1919 čís. 215 Sb. z. a nař.), jestliže buď již požívali zaopatřovacích požitků z důvodu trvalého poměru služebního na velkém majetku pozemkovém, jako pensí, provisi, darů z milosti a pod. (§ 3. zákona ze dne 12. února 1920 čís. 118 Sb. z. a nař.) nebo nabyli nároku na vyplacení pense nebo provise dříve, nežli tento zákon počal působiti (§ 16. zákona: třiceti dnů po, dne 5. dubna 1921 nastalém, vyhlášení) tedy před 6. květnem 1921. Jest proto pro tuto rozepři rozhodujícím, zdali byl dovolatel vůči žalované v držení požitků, o nichž mluví ony předpisy, před 6. květnem 1921, neboť zákon upravuje výši zaopatřovacích požitků pod podmínkou zákonem výslovně stanovenou, že takový nárok již jest po právu. Po této stránce zjistil odvolací soud, že dovolatel takového nároku vůči žalované neměl, nýbrž že se vůči žalované zřekl výslovně zaopatřovacích požitků, protože již byl pensistou, když u ní nastoupil službu a protože požíval zaopatřovacích požitků od Jana K-a. Když odvolací soud z toho odvodil, že žalovaná není povinna, by platila nebo přispívala na doplnění zaopatřovacích požitků dovolatelových, podle shora citovaného zákona a tabulky k němu připojené, poněvadž u ní ani nepočala ani neměla počítí výplata zaopatřovacích požitků (§ 11. I. zákona ze dne 13. července 1922 čís. 215 Sb. z. a nař.), dlužno tento právní závěr schváliti a uznati, že dle čís. 4 šu 503 c. ř. s. uplatněný důvod dovolací není opodstatněn. Není opodstatněn ani potud, pokud odvolací soud uznal, že dovolatel vzhledem k šu 4. zákona ze dne 18. března 1921, čís. 130 Sb. z. a nař. vůči žalované takového nároku ani nemohl nabýti, jelikož vstoupiv k ní do služeb jako pensista a zřeknuv se jakýchkoliv požitků zaopatřovacích, strávil v těchto službách pouze dobu 2 roků, 5 měsíců a 16 dní a že mu nelze do těchto jeho služeb připočítávati službu u předešlého zaměstnavatele Jana K-a, poněvadž ta opodstatnila jedině jeho zaopatřovací nároky vůči Janu K-ovi, a dovolatel od tohoto zaměstnavatele na základě těchto služebních let pensi skutečně obdržel.

Čís. 4067.

Prohlášení neplatnosti manželství pro překážku soukromoprávní může se domáhati pouze ten, kdo jest zkrácen právě tím, že manželství přes překážku bylo uzavřeno. Neplatnosti manželství nemůže se však domáhati ten, komu by z prohlášení manželství neplatným kymul hmotný prospěch.

(Rozh. ze dne 17. července 1924, Rv I 1453/23.)

Po smrti svého syna Jindřicha R-a domáhal se žalobce, by manželství Jindřicha R-a se žalovanou bylo prohlášeno neplatným pro duševní